

Barn- och skolförvaltning Lunds stad
Skolområde Centrum Torn

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Gällande för förskolorna Holken & Kobjer

Ansvarig förskolechef: Gunilla Cederholm

Inledning

Förskolor och skolor har skyldighet att aktivt arbeta för att förebygga diskriminering och kränkning av barn och elever.

Följande regelverk gäller:

- Skollagen 2011 6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling.
- Diskrimineringslagen, (SFS 2008:567).
- Förordning (2006:1 083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling.
- Skolverkets allmänna råd och kommentarer för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier, kränkande behandling (SKOLFS 2012:10).

I Läroplanen för förskolan (Lpfö 98/2016) sid 8. står följande mål: "Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar förståelse för alla människors lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning."

Arbetsgången

Årligen ska föregående års planerade åtgärder **utvärderas** och nya **främjande insatser** ska beskrivas utifrån utvärderingen.

Det görs därefter en **kartläggning** där resultatet analyseras och ligger till grund för de planerade målen och de beskrivande **förebyggande insatserna**. Även **åtgärder för akuta situationer** revideras årligen.

Förskolorna arbetar i reflektionsperioder utifrån fyra huvudområden i läroplanen (normer och värden, inflytande och delaktighet, utveckling och lärande samt hållbar utveckling).

Arbetet dokumenteras kontinuerligt i Unikum och efter varje reflektionsperiod.

All personal som arbetar inom verksamheten har ansvar för att planen är ett levande verktyg som är känt av alla.

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskola.

Vår vision

Förskolorna arbetar för en positiv miljö som kännetecknas av värme, glädje och engagemang.

Tillsammans med barnen utvecklar pedagogerna en lärmiljö där alla känner sig trygga och utvecklas.

I våra verksamheter finns tydliga gränser för den gemensamma samvaron och tilltro till det kompetenta barnet.

Denna plan gäller från 2017-01-01 till 2017-12-31.

Ansvariga för planen

Pedagogiskt ansvariga i samarbete med förskolechef.

Barnens delaktighet

Barnen är delaktiga i planering och genomförande av verksamheten utifrån mognad. Arbetet sker i reflektionsperioder utifrån läroplanen. Dokumentation sker i verktyget Unikum och där kan barnen vara delaktiga utifrån mognad.

Vårdnadshavarnas delaktighet

I den dagliga kontakten sker utbyte mellan vårdnadshavare och pedagoger. Det finns rika möjligheter till information både från hemmet & verksamheten. Dokumentationen i Unikum underlättar också samarbete förskola/hem.

Personalens delaktighet

Pedagogiskt ansvariga i samarbete med förskolechef utarbetar planen som sedan görs delaktig för övriga pedagoger, personal och vårdnadshavare via Unikum.

Förankring av planen

Planen ska förankras kontinuerligt under hela året. Förskolorna arbetar i fyra reflektionsperioder utifrån läroplanen. Vid varje reflektionstillfälle reflekterar pedagoger och barn kring hur vi arbetar med likabehandlingsplansarbetet. Reflektionsarbetet sker i verktyget Unikum och med hjälp av etiketterna där är det lätt att se när och hur arbetet har gått till.

Utvärdera

Planen mot diskriminering och kränkande behandling ska innehålla en redovisning av hur åtgärderna i föregående års plan har genomförts. Har åtgärderna haft avsedd effekt utifrån de mål som sattes upp i föregående års plan?

Det är bra att ange i planen när och hur den kommer att utvärderas. Det är viktigt att både de anställda, barn och föräldrar har möjlighet att delta i utvärderingen av förskolans likabehandlingsarbete.

Utvärdering av förra årets plan

Förra årets plan behöver omarbetas eftersom den har brister och inte är relevant längre så det är utifrån denna plan som utvärderingen kommer att ske framöver.

Ansvariga för att planen utvärderas

Pedagogiskt ansvariga på varje avdelning i samarbete med förskolechef.

Delaktiga i utvärderingen av förra årets plan

Pedagogiskt ansvariga i samarbete med förskolechef avslutar tidigare plan och utarbetar därefter en ny plan som gäller framöver.

Resultat av utvärdering av förra året plan

Eftersom planen omarbetas nu så görs utvärderingen om ett år.

Beskriv hur planen ska utvärderas.

Arbetet med likabehandling ska ske kontinuerligt under hela året utifrån varje barngrupps aktuella behov. Kartläggning ska ske kontinuerligt och utifrån denna ska åtgärder planeras utifrån gruppens behov. Vid varje reflektionstillfälle under läsåret sker utvärdering med hjälp

av reflektionerna i Unikum.

Ansvariga för utvärdering av årets plan

Pedagogiskt ansvariga i samarbete med förskolechef.

Främjande insatser

Främjande handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån förskolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en miljö där alla barn känner sig trygga och utvecklas.

Arbetet med att främja lika rättigheter och möjligheter riktar sig till alla barn och ska genomföras utan att det föranleds av något särskilt problem. Det främjande arbetet är en av verksamhetens fortgående uppgifter och bör därför bedrivas på ett kontinuerligt, systematiskt och målinriktat sätt.

Namn på insatsen

Normer och värden

Områden som berörs av insatsen

x	Kön
x	Funktionsnedsättning
x	Religion eller annan trosuppfattning
x	Etnicitet
x	Sexuell läggning
x	Könsöverskridande identitet eller uttryck
x	Ålder
x	Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar:

- öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar,
- förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra,
- sin förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,
- förståelse för att alla människor har lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning, och
- respekt för allt levande och omsorg om sin närmiljö.

Förskollärare ska ansvara för:

- att varje barn får sina behov respekterade och tillgodosedda och får uppleva sitt eget värde,
- att förskolan tillämpar ett demokratiskt arbetssätt där barnen aktivt deltar, och
- att det utvecklas normer för arbetet och samvaron i den egna barngruppen

Arbetslaget ska:

- visa respekt för individen och medverka till att det skapas ett demokratiskt klimat i förskolan, där samhörighet och ansvar kan utvecklas och där barnen får möjlighet att visa solidaritet,
- stimulera barnens samspel och hjälpa dem att bearbeta konflikter samt reda ut missförstånd, kompromissa och respektera varandra,
- lyfta fram och problematisera etiska dilemman och livsfrågor,
- göra barnen uppmärksamma på att människor kan ha olika attityder och värderingar som styr deras synpunkter och handlande, och
- samarbeta med hemmen när det gäller barnens fostran och med föräldrarna diskutera regler och förhållningssätt i förskolan

Förskolornas uppdrag är att arbeta med Normer & Värden utifrån ovanstående text i läroplanen.

Insatser

Förskolorna har en öppen dialog med vårdnadshavare, barn och arbetslag. Utifrån aktuell barngrupp arbetar pedagogerna kontinuerligt med och dokumenterar utifrån läroplansområdet normer och värden.

Ansvarig

Arbetslagen i samarbete med förskolechefen.

Datum när det ska vara klart

Detta är ett pågående arbete som utvärderas årligen.

Namn på insatsen

Barns inflytande och delaktighet

Områden som berörs av insatsen

x	Kön
x	Funktionsnedsättning
x	Religion eller annan trosuppfattning
x	Etnicitet
x	Sexuell läggning

x	Könsöverskridande identitet eller uttryck
x	Ålder
x	Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Förskolan ska sträva efter att varje barn:

- utvecklar sin förmåga att uttrycka sina tankar och åsikter och därmed få möjlighet att påverka sin situation,
- utvecklar sin förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och för förskolans miljö, och
- utvecklar sin förmåga att förstå och att handla efter demokratiska principer genom att få delta i olika former av samarbete och beslutsfattande.

Förskollärare ska ansvara för:

- att alla barn får ett reellt inflytande på arbetsätt och verksamhetens innehåll.

Arbetslaget ska:

- verka för att det enskilda barnet utvecklar förmåga och vilja att ta ansvar och utöva inflytande i förskolan,
- verka för att varje barns uppfattningar och åsikter respekteras,
- ta till vara varje barns förmåga och vilja att ta ett allt större ansvar för sig själv och för samvaron i barngruppen,
- verka för att flickor och pojkar får lika stort inflytande över och utrymme i verksamheten, och
- förbereda barnen för delaktighet och ansvar och för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle.

Insats

Förskolorna har en öppen dialog med vårdnadshavare, barn och arbetslag. Utifrån aktuell barngrupp arbetar pedagogerna kontinuerligt med och dokumenterar utifrån läroplansområdet barns inflytande och delaktighet.

Ansvarig

Arbetslagen i samarbete med förskolechefen.

Datum när det ska vara klart

Detta är ett pågående arbete som utvärderas årligen.

Namn på insatsen

Utveckling och lärande

Områden som berörs av insatsen

x	Kön
x	Funktionsnedsättning

x	Religion eller annan trosuppfattning
x	Etnicitet
x	Sexuell läggning
x	Könsöverskridande identitet eller uttryck
x	Ålder
x	Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Förskolan ska sträva efter att varje barn:

- utvecklar sin identitet och känner trygghet i den,
- utvecklar sin nyfikenhet och sin lust samt förmåga att leka och lära,
- utvecklar självständighet och tillit till sin egen förmåga,
- känner delaktighet i sin egen kultur och utvecklar känsla och respekt för andra kulturer,
- utvecklar sin förmåga att fungera enskilt och i grupp, att hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt ta ansvar för gemensamma regler.
- utvecklar sin förmåga att lyssna, reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar och försöker förstå andras perspektiv.

Förskollärare ska ansvara för:

- får stöd och stimulans i sin sociala utveckling,
- ges goda förutsättningar att bygga upp varaktiga relationer och känna sig trygga i gruppen.

Arbetslaget ska:

- samarbeta för att erbjuda en god miljö för utveckling, lek och lärande och särskilt uppmärksamma och hjälpa de barn som av olika skäl behöver stöd i sin utveckling,
- ge stimulans och särskilt stöd till de barn som befinner sig i svårigheter av olika slag.

Insatser

Förskolorna har en öppen dialog med vårdnadshavare, barn och arbetslag. Utifrån aktuell barngrupp arbetar pedagogerna kontinuerligt med och dokumenterar utifrån läroplansområdet utveckling och lärande.

Ansvariga

Arbetslagen i samarbete med förskolechefen.

Datum när det ska vara klart

Detta är ett pågående arbete som utvärderas årligen.

Kartläggning

Syftet med en kartläggning är att identifiera risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i verksamheten. De problem- och riskområden som har identifierats

ska ligga till grund för planeringen av de åtgärder som ska genomföras för att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Kartläggningen bör inte bara omfatta förekomsten av trakasserier och kränkande behandling utan även en översyn av den egna organisationen på såväl individ-, grupp- och verksamhetsnivå. Verksamheten kan genom sin organisation, regler, gruppindelningar, schemaläggningar och andra inslag oavsiktligt medverka till att diskriminering uppstår. Rutiner och regler behöver därför ses över för att minimera risken för att det uppstår strukturer som bidrar till diskriminering.

Kartläggningsmetoder

Pedagogerna har tittat på och reflekterat över verksamheten. I olika gruppkonstellationer och sammanhang har vi kommit fram till följande:

Förebyggande arbete:

- Förskolorna har tydliga riktlinjer för barnen och vi pedagoger är konsekventa och goda förebilder
- Pedagogerna arbetar i mindre grupper och i tvärgrupper så att alla lär känna alla
- Pedagogerna är närvarande ute som inne , vi finns tillgängliga i barnens olika aktiviteter och situationer.
- Pedagogerna hjälper och inspirerar barnen att komma in i leken.
- Barnen uppmanas och uppmuntras till att söka hjälp och stöd hos pedagogerna med konfliktlösning som de inte klarar av själva.
- Verksamheterna har tydliga aktivitetsrum inomhus/utomhus.

Områden som berörs av kartläggningen

x	Kön
x	Funktionsnedsättning
x	Religion eller annan trosuppfattning
x	Etnicitet
x	Sexuell läggning
x	Könsöverskridande identitet eller uttryck
x	Ålder
x	Kränkande behandling

Hur barn och vårdnadshavare involverats i kartläggningen

När barnen lyfter en konflikt eller händelse som de varit med om eller bevittnat tar vi detta på allvar.

Pedagogerna uppmuntrar vårdnadshavarna att lyfta händelser som barnen berättar om hemma. Detta kan vara konflikter eller områden där de inte känner sig trygga eller händelser de sett som de kanske inte vågar ta upp på förskolan. Vi tar sedan upp det i barngruppen och kan kartlägga om miljön och aktiviteter behöver ses över.

Hur personal involverats i kartläggningen

Mötesplatser för förebyggande arbete är veckomöten, planeringar, BFFL, reflektionsveckor, utvecklingsdagar och APT.

Resultat och analys

Vid nästa revidering av denna nya likabehandlingsplan kommer vi att ha ett underlag för att genomföra resultat och analys.

Förebyggande arbete

I detta steg ska ni utifrån resultatet i kartläggningen formulera konkreta åtgärder för att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det förebyggande arbetet syftar nämligen till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns er verksamhet.

Det ska framgå vad som ska göras, vem som ska göra det, när det ska vara klart, vilka mål som ska uppnås och hur de olika åtgärderna ska utvärderas.

Namn på förebyggande åtgärder

Värdegrundsarbete

Område som berörs av åtgärden

x	Kön
x	Funktionsnedsättning
x	Religion eller annan trosuppfattning
x	Etnicitet
x	Sexuell läggning
x	Könsöverskridande identitet eller uttryck
x	Ålder
x	Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Förskolorna har en gemensam värdegrund som alla i våra verksamheter arbetar utifrån, och har nolltolerans mot alla kränkningar och trakasserier inom ovanstående områden.

Åtgärder som beskriver hur vi konkret arbetar för att uppnå målen

Incidenter som uppstår lyfts till alla berörda så vi tillsammans kan förebygga och åtgärda.

Motivera åtgärden genom att beskriva kopplingen till kartläggningen

Alla måste vara delaktiga för att främja en god, trygg och lärorik miljö. Barnen ska känna att oavsett vem de vänder sig till så får de stöd och hjälp.

Ansvariga

Arbetslagen i samarbete med förskolechefen.

Datum när det ska vara klart

Detta är ett pågående arbete som utvärderas årligen.

Rutiner för akuta situationer

Planen ska innehålla rutiner för hur förskolan ska agera när någon i personalen får reda på att ett barn kan vara utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Det saknar betydelse vem i personalgruppen som får kännedom och på vilket sätt det sker.

Utredningsskyldigheten gäller inte bara när det drabbade barnet eller barnets föräldrar informerar förskolan. Förskolan måste även agera när informationen kommer från andra barn, när anmälan sker anonymt eller om någon från förskolans personal blir vittne till en situation som skulle kunna vara kränkande för ett barn

Policy

Förskolorna har en gemensam värdegrund som alla arbetar utifrån, och har nolltolerans mot alla kränkningar och trakasserier.

Rutiner för att tidigt upptäcka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Förskolorna har tydliga riktlinjer för barnen och pedagogerna är konsekventa och goda förebilder

Pedagogerna arbetar i mindre grupper och i tvärgrupper så att alla lär känna alla
Pedagogerna är närvarande ute som inne , finns tillgängliga i barnens olika aktiviteter och situationer.

Pedagogerna hjälper och inspirerar barnen att komma in i leken.

Pedagogerna vill att barnen söker hjälp av oss pedagoger med konfliktlösning som de inte klarar själv

Förskolorna har tydliga aktivitetsrum inomhus/utomhus.

Personal som barn och vårdnadshavare kan vända sig till

Pedagoger på respektive avdelning som samtliga är ansvariga för kontakt med såväl barn som vårdnadshavare. I de fall man önskar kan man vända sig till förskolechefen.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

All personal på förskolan är skyldig att agera när de får kännedom om någon form av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Personalen bedömer situationen för att sedan följa upp med lämpliga åtgärder. Dessa åtgärder kan vara samtal med berörda eller förändringar av verksamhetens struktur och utformning.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

All personal på förskolan är skyldig att agera när de får kännedom om någon form av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Därefter tas händelsen upp med berörd personal för att sedan tas vidare till förskolechefen. Tas beslut om att anmälan skall göras så använd bilaga 1, (anmälan om kränkande behandling).

Rutiner för uppföljning

Tid för uppföljning och utvärdering avsätts och sker med de som som är berörda. Åtgärder anpassas och utformas utifrån nivån på den aktuella händelsen. Om därefter bedöms

används bilaga 3 (uppföljning av kränkande behandling - med den som kränkts) och bilaga 4 (uppföljning av kränkande behandling - med den som har utfört den kränkande behandlingen).

Rutiner för dokumentation

Dokumentation av händelsen, handlingsplan och uppföljning görs på respektive bifogad blankett, se bilaga 2 (Dokumentation av kränkande behandling).

Ansvarsförhållande

All personal har ansvar för att ingripa vid trakasserier eller kränkande behandling och därefter uppmärksamma och stödja de berörda i sitt agerande. Vid uppföljning ligger ansvaret hos det berörda barnets pedagoger.

Bilagor

Bilaga 1 - Anmälan om kränkande behandling

Bilaga 2 - Dokumentation om kränkande behandling

Bilaga 3 - Uppföljning av kränkande behandling - med den som kränkts

Bilaga 4 - Uppföljning av kränkande behandling - med den som kränkt

Bilaga 5 - Handlingsplan för utvärderingen av föregående års plan

Bilaga 6 - Begreppsdefinitioner

Bilaga 7 – Diskrimineringsgrunderna

Anmälan till huvudmannen om diskriminering eller kränkande behandling

Enligt skollagen, 6 kap 10§ (2010:800) och diskrimineringslagen (2008:567)

Enhetens namn:			
Barnets/elevens namn:		Avdelning/klass:	

Anmälan avser:

Kränkande behandling Diskriminering/trakasserier

Kort beskrivning av händelseförloppet:

Datum:	Plats:	

Vårdnadshavare till kränkt barn/elev kontaktad

_____
Namn på den som kontaktat vårdnadshavare Datum

Förskolechef/rektors ansvarar för utredning, åtgärder och uppföljning

_____
Datum Förskolechef/rektors underskrift

Blanketten skannas in och mailas till: birgitta.olsson@lund.se
eller skickas per post till Barn- och skolförvaltning Lunds stad, Box 41, 221 00 Lund

DOKUMENTATION AV KRÄNKANDE BEHANDLING

beskrivning av händelse och vidtagna åtgärder

Namn på den som blivit kränkt		
Förskola/skola/enhet	Avdelning/klass	
Namn på den som har utfört den kränkande handlingen		
Förskola/skola/enhet	Avdelning/klass	
Beskrivning av händelsen (använd baksidan om inte detta fält räcker till)		
Vidtagna åtgärder	Ansvarig	Datum/ signatur
Uppföljning av vidtagna åtgärder sker tillsammans med:		Datum:
Information/samtal har skett till:	Datum	Klockslag
		Namn på den som har informerat
Mottagande förskolechef/rektor, namn:		datum
Anmälarens namn och underskrift:		datum

UPPFÖLJNING AV KRÄNKANDE BEHANDLING

- med den som kränkts

Namn	Förskola/skola	Avdelning/klass
Närvarande (namn och funktion)		
Hur har det gått?		
Vad skall vi arbeta vidare med? (Beskriv i fältet nedan)		
Grupp	Individ	
Så här arbetar vi (akut och på sikt)	Så här arbetar vi (akut och på sikt)	
Ansvarig	Ansvarig	
Nytt datum för uppföljning		
Ärendet anses avslutat		Datum
ja	nej	
Underskrift av förskolechef/rektor		Datum

UPPFÖLJNING AV KRÄNKANDE BEHANDLING

- med den som har utfört den kränkande handlingen

Namn	Förskola/skola	Avdelning/klass
Närvarande (namn och funktion)		
Hur har det gått?		
Vad skall vi arbeta vidare med? (Beskriv i fältet nedan)		
Grupp		Individ
Så här arbetar vi (akut och på sikt)		Så här arbetar vi (akut och på sikt)
Ansvarig		Ansvarig
Nytt datum för uppföljning		
Ärendet anses avslutat		Datum
ja	nej	
Underskrift av förskolechef/rektor		Datum

Begreppsdefinitioner

Bilaga 6

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Bilaga 7

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmanen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringsskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.